

Оксана Зелінська

Тетяна Тищенко (Умань)

УДК 811.161.2'282

ВИРАЖАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДІАЛЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ В РОМАНАХ МАРІЇ МАТІОС

У статті розглянуто лексико-семантичні групи діалектної лексики, використаної Марією Матіос у романах «Майже ніколи не навпаки», «Нація», «Солодка Даруся», повісті «Москалиця». З'ясовано, що діалектні слова можуть виконувати функцію прямої номінації, набувати фігурально-образних значень, забезпечувати відповідний регіональний колорит, слугувати засобом мовної характеристики героїв.

Ключові слова: діалектна лексика, гуцулізми, лексико-семантична група, стилістична функція.

Українське мовознавство має вагомі здобутки у вивченні діалектної лексики на матеріалі творів українських письменників. Об'єктом зацікавлення лінгвістів були різноманітні аспекти функціонування діалектної лексики у мовній тканині художнього тексту, специфіка використання окремим письменником, визначення ролі діалектизмів як елементів ідіостилю письменника тощо.

Гуцульський говір – один із найколеритніших у південно-західному наріччі, а тому його походження, структурно-системні ознаки, ареалогія, взаємодія з сусідніми діалектами і мовами стали предметом досліджень Б. Кобилянського, Я. Яніва, А. Залеського, С. Бевзенка, І. Робчука, М. Павлюка, О. Горбача, Й. Дзендзелівського, Я. Закревської, М. Бігусяка, Н. Хобзей, Т. Ястремської та ін.

Взаємодія гуцульського діалекту з мовою української художньої літератури висвітлена в працях Ф. Жилка, Б. Кобилянського, Г. Матвіяса, В. Грещука, В. Кононенка, Д. Бучка, М. Лесюка, В. Грещук та ін., об'єктом досліджень яких були гуцульські діалектизми у творах західноукраїнських письменників кінця XVIII – I половини XX ст. Дослідники відзначають, що в

українських художніх текстах ХІХ – початку ХХ століття діалектизми використовували для утвердження їх як лексичних норм літературної мови.

Функціонування гуцульської говірки у творах сучасної літератури вивчають Ж. Колоїз, Т. Мислива.

Мета цієї розвідки – з'ясувати виражальний потенціал діалектної лексики у творах про життя гуцулів видатної сучасної української письменниці Марії Матіос. Джерельною базою дослідження стали романи «Майже ніколи не навпаки», «Нація», «Солодка Даруся», повість «Москалиця».

Літературні критики про роман «Солодка Даруся» зауважили: «Коли читаєш роман, то першим упадає в око його словниковий раритет, щедро аж до переситу насичений «гуцулізмами». Складається враження, що натхнення письменниці вишуковує у свідомості насамперед слова найрідніші і тому найточніші, хоча для пересічного читача – найдивніші (що потребує давати до них примітки)» [2].

Відзначимо, що діалектна лексика у творах М. Матіос виконує традиційні функції, забезпечуючи відповідний колорит, номінує специфічні реалії, предмети побуту, характерні для певного регіону, та загалом слугує мовним засобом ідентифікації етнічної групи. Діалектизми Марії Матіос не порушують норм художнього стилю, вносячи нове у стилістичне забарвлення твору, органічно вплітаючись в його тканину.

Грещук В.В. вказує, що серед гуцульських діалектних слів, використаних у художній літературі, виділяються дві групи діалектизмів, так звані протиставні, для яких у інших говорах і нормативній мові є літературний відповідник, та непротиставні, тобто такі, які не мають тотожних однослівних аналогів у літературній мові. До них належать слова на позначення специфічних реалій, поширених тільки на певній території., номінація їх має локальний характер, обмеження територією самої Гуцульщини й деяких суміжних земель [1, 26]

Серед гуцулізмів, використаних у прозових творах М.Матіос, виділяємо такі найбільш наповнені лексико-семантичні групи:

– лексеми, які відтворюють первозданний пейзаж, серед якого розмістилася гуцульська садиба: ... його Варварка сидітиме в цих горбах, де лишилися з чоловіками лише дві хати й ані одного парубка, з прикладеною дашком долонею і з граблями в другій руці – й визиратиме з *плаю* своєї долі; на другий бік – лягала дорога в *плай*, звідки мали показатися й Дунусь добре вичистив окоп-дикунку на *кичері*, що лишився ще від австрійської війни, грубо вистелив дно хвоєю й сховав малому трохи їжі, а замість води можуть бути чорниці, що ними, як зірницями, всяєна *кичера*. *Кичера* – гора, вкрита вся лісом, крім вершини (СУМ, IV, 156). *Плай* – гірська стежка, дорога в горах (ГГ, 150).

– назви одягу, прикрас, взуття: Калина два дні підряд провітрювала на обійсті джерги, коци, укривала, килими, хустки, запаски, *сардаки*, *кептарі* й усе, що могло бути видко здалеку – з гостинця, й зблизька – із лісу, начебто й не зважала на військових людей, що пленталися під ногами. ... а тоді мовчки, але дуже поволі, почала скидати із себе *кептарик*-безрукавку (М, 42). *Сардак* – верхній короткий рукавний чоловічий або жіночий одяг з домотканого сукна, оздоблений вовняними нитками (ГГ, 168). *Кептар* – хутряна безрукавка, переважно з орнаментом (ГГ, 93); І Северина, зі страху і несподіванки, як тримала наполовину обгорнуту круг себе *горботку*, то і випустила її з рук (М., 14). *Горботка* – вовняний елемент верхнього жіночого одягу на зразок спідниці, який обмотується навколо стану і підперізується вовняним поясом (М, 14; ГГ, 47); ... а на пролюдень маєш телячі *вироб'єски* (СД, 116). *Вироб'єски* – святкові постолі з телячої шкіри (СД, 116); Зверху на вовняну кацавейку накинула половинку тертого-перетертого, давно вицвілого ліжника (СД, 21).

– назви предметів побуту стають виразниками особливої матеріальної культури гуцулів: Газда Дмитро, завалений *ліжниками* і килимами мало не під стелю, також іще обертався на різьбленому ліжку (М,13). *Ліжник* –

домоткане ворсисте вовняне покривало з візерунком (ГГ, 113); Посунула москалиця в комору, винесла три *таси* до хліба – велику круглу, середню кантову й малу квадратову. – Такі *таси* хотіли? - Такі, – майже зраділа Полотнючка. А москалиця далі й каже: - То купіть собі самі, як ви газдиня. *Таса* – це не вила для сіна (М, 11). Таса – форма для випікання хліба, печива; піднос, таця (ГГ, 181); Калина два дні підряд провітрювала на обійсті *джерги, коци*, укривала ... *Джерга* – грубе домоткане рядно, ковдра з вовни; старий ліжник (ГГ, 58); Іван струсив порохи, розгладив маглівницею складки та й почав збирати Дарусю, як тато доньку до шлюбу (СД, 59). *Маглівниця* – пристрій для качання білизни; качалка (ГГ, 117) ... поділяться гранічери сушеними сливами в *мішулику* (СД, 106). *Мішулик* – полотняна торбинка (СБГ, 292); щось чи не сто долярів коштує *фляшка* (М, 43). То коли мені ладувати в дорогу *рупцак*? (СД, 141). *Рупцак* – рюкзак (СД, 141)

– назви міфічних створінь: ... а жінка щезла, як річкова *нявка* (СД, 100). *Нявка* – мавка (ГГ, 134); Не інакше, як *щезник* помагає... Певно, що таки виплодила дідька! Бо любчика під пахвою не гріла, своїм теплом ні з ким не ділилася. Усе віддала тому *гонихмарникові*. А то ж — ого-го-о-о яка справа, як незайманка своєю цнотою *щезника* вигриває! Тоді він неміряну силу дістає від цнотливого дівочого тіла. *Щезник* – нечиста сила (ГГ, 222);

– назви транспорту: *фіра* : Доброго здоров'я, пане-товариу директоре! – сказав, як проїхав *фірою* (СД 52). *Фіра* – підвода (ГГ, 197);

– назви спорідненості і свояцтва: ... дав кожному *дітвакові* по одному, ще й по дримбі вручив, і спровадив по домівках (СД, 47); обхід представників нової влади скінчився тим, що пішли вуйко Онуфрійчук із вуйною Онуфрійчучкою у світ Панської Долини без «будь здоров» (М, 16). *Вуйна* – тітка, сестра матері або дружини матиного брата (СУМ, I, 785), *вуйко* – брат матері або батька (ГГ, 42); ані Букінгемського палацу їй не треба, ні мужа, ні *любаса*, ані горілки (СД, 37). *Любас* – коханець (ГГ, 116); другу добу чи не третина черемошнянської мужської челяді шукала Мотронку (СД, 100); Або який *любчик* призначив їй здибання над самою

водою (СД, 121). *Любчик* – коханець (ГГ, 116); після закінчення промови *первий брат* Курика ... підніс офіцерові хліб-сіть ... (СД, 138). *Первий* – двоюрідний (СБГ, 396); Моїх *верстаків* забирають (СД, 142) *верстак* – ровесник (СД, 142); ... а ви бих поміняли свою любку на мою (СД, 109). *Любка* – коханка (ГГ, 116); ... жаль, що ніхто дотепер не навчив *хлопа* цій нехитрій роботі (СД, 92). *Хлоп* – селянин, чоловік (ГГ, 202);

– назви рослин: перетри *фасуль*, *барабуль* та й нагодуй – здоровіша буде (СД, 120). *Фасолі* – квасоля (ГГ, 195). *Барабуля* – картопля (ГГ, 21);

– часові проміжки: Коли Іван ішов до когось на *деньку*, брав із собою Дарусю. *Денька* – робочий день, щоденна праця (ГГ, 56);

– риси людини: ... Черемошне тулилося у дідька за пазухою, то й дишло розверталось поволіше, ніж де-інде, але зрідка зі *шпаровитими* гешефтарями траплялося саме так. *Шпаровитий* – винахідливий, метикуватий (СД, 105); Корниля заарканять москалі й котрась фудульна дівка. *Фудульний* – зарозумілий, гордовитий (ГГ, 198).

Спостерігаючи за функціонуванням діалектизмів у мові художньої прози 60-х років ХХ ст., Г. Козачук пише: «Стиль художньої літератури має здатність надовго затримувати і навіть активізувати в собі позалітературні мовні елементи, використовувати зі стилістичною метою ті мовні явища, що згодом можуть стати літературною нормою» [4, 52]. Так, художні тексти сприяють поширенню лексеми *файно* у загальномовному вжитку. Діалектизми *файно*, *файний* виражають загострене відчуття прекрасного, здатність глибоко сприймати красу не тільки зором, а й душею, серцем. У художньому тексті ці лексеми передають значно глибше семантичне наповнення, ніж їх загальномовні відповідники: Дай, Боже, вам добре здоров'я і *файну* любку! (Н); Не мий мене так *файно*, як до шлюбу. Сповідатися я не буду, прости, Боже, мою грішну душу (Нв); Дивися, який ти гуцул *файний*, – поправляла на хлопцеві капелюх із зеленою оборкою. – Кептар, шкірою прикрашений і лелітками. Тебе під вінець хоч зараз вести можна (Нв).

М. Матіос діалектні лексеми використовує як для прямої номінації, так і у складі тропів. Чимало діалектизмів засвідчено у структурі порівнянь.

Почуттям обоження сповнені описи молодих дівчат. Авторка добирає порівняння не до конкретних рис, а до лексем, які уже позначені символікою, так виникають образи ускладнені, дуже глибокі. Вісім неділь тому Іларій засватав Гафтинякову Анну. Білу – як ранній туман, свіжу – як молода *гусянка*, неторкану – як опівнічна вода.

Діалектизм *гусянка* на тлі більш звичних порівнянь значно увиразнює образ, надає йому оригінального колориту.

Жіноча поведінка, що викликає осуд, позначена порівнянням, *як фіра без дишла*: Хай тато краще питає, чого її так довго не було, ніж має кривитися, що донька ходить, *як фіра без дишла*.

Глузливої тональності з діалектизмом *фіра* набуває порівняння, що характеризує поведінку непутящої жінки: Хоч і женився ти не з нашої волі й великого гонору нашій фамілії твоя жінка не робить, бо валандається потоками із плотогонами, *як фіра без дишла* (Нв).

Як етноментальні мовні знаки можемо кваліфікувати діалектну лексику на позначення господаря - *тазда*, *таздиня*, а також пов'язаних з ними семантичними і словотвірними зв'язками лексеми *таздинька*, *газдик*, *таздівство*, *таздувати*. Контексти засвідчують, що вони є втіленням високої народної оцінки працьовитості господаря-гуцула, дбайливого ставлення до всього в господі, охайності, турботи про родину. Лексема *тазда*, крім прямого номінативного значення, реалізує пучок символічних етнокультурних нашарувань, є виразником ціннісних орієнтацій і моральних норм. Глибоке змістове наповнення виразно розкривається у різноманітних контекстах, де *тазда* – це статечність, авторитет, досвід, пошана: Але коли *тазда* каже, що про це не вольно говорити, то вже най буде так (Н.); Мені вже більше нема, ніж лишилося. А вам – провадити фамільну господарку та тримати *таздівство* (Нв). *Газдику* гречний, я знав, що ви *тазда*, але ніколи би не подумав, що ви так фальшиво дитину свою вчите! Встидали би ся! (СД.);

Чуже сито – невидиме й безжальне, без серця в грудях і Бога в душі – просіювало Черемошне від газдовитих і чесних родин, як згіркле борошно від червів, забираючи в далекі, холодні світи всіх без пощади: калік і здорових, старих і молодих, удів і нешлюблених, грамотних і неписьменних.

Символом, що віщував трагічні часи для гуцульського краю, у романі «Нація» стає осикове дерево. Символ, що має традиційні стійкі асоціації, отримує у творі нове наповнення, завдяки діалектній назві на його позначення – *трепета*: *Позаду мельникового обійстя, трохи ближче до Черемошу, де на громадських лугах від весни до пізньої осені паслася сільська худоба, гналася в небо осика. Трепета по-тутешньому.* Опис рослини, з якою не могло зрівнятися зростом жодне дерево і з вершечка якої *можна вздріти сніжну корону Чорногори* перед початком оповіді викликає передчуття чогось недоброго, такого, що охопить лихом увесь край. Крім того, внутрішня форма діалектної лексеми, що пов'язує її з дієсловом *трепетати*, дає змогу точніше реалізувати авторський задум.

Розгортаючи сюжет письменниця поступово поглиблює образ. Спочатку вона акцентує на узусному значенні цього символу, який міцно вкоренився у народній свідомості: *Ваші люди кажуть: це дерево зле! Коли Йосип і Марія сховалися під осику від Ірода, всі дерева позмовкали, одна лиш осика шелестіла своїм листом... і виказала їх.*

– Таке скажеш... – знизав плечима Тимофій.

–... А ще кажуть, що на трепеті повісився Іуда Іскаріот. Потім письменниця вживає діалектне *трепета* кілька разів протягом невеликого фрагмента твору, вводить його до структури порівняння, передаючи внутрішній стан жінки, і ніби переводить образ в інший план, особистісний, не пов'язаний з долею народу, позбавлений трагічного звучання: *Вона гойднулася перед Тимофієвими очима, ніби недалеко від них трепета, обдала його якимсь незнаним доти повіом; Естер дрижала в Тимофієвих руках, як біла трепета за їхніми спинами в лузі.* Однак фінал оповіді про колісницю, *що неслася цілим світом і цими горами, і не дивилася під свої колеса,*

переїжджаючи ними винних і невинних, пов'язаних між собою коли любов'ю, коли ненавистю, замикає в єдине ціле зловісний образ трепети, змальовуючи долю всього народу через образ звичайної жінки. Не випадково, на нашу думку, письменниця подає і загальнонародний відповідник лексеми трепета – *осика*. Діалектизм виступає ніби своєрідним маркером, що дає змогу окреслити трагічність долі гуцулів на тлі всього стражденного народу України.

Аналізуючи засади укладання словника гуцульського говору в українській художній мові, В. Грещук акцентує на тих лексемах, денотати яких посідають особливе місце в життєдіяльності гуцулів, які виступають знаковими для їх культури [1, 26]. Такою лексемою є діалектизм на позначення танцю – *гуцулка*, що став засобом розкриття своєрідного внутрішнього світу гуцулів, пристрасної душі, особливої філософії життя. Опис цього танцю, вираження через нього світосприйняття гуцулів вирізняється особливою майстерністю. Авторка добирає каскад порівнянь та епітетів, які роблять зримими для читача його рухи: Після несамовиної, буйної, як п'яний чоловік, і безконечної, як похоронні голосіння, «*гуцулки*», здатної витрусити душу не гірше, ніж нечиста сила чи опівнічний блуд, розтяжно-сповільнена, мало не схлипуюча мелодія «гора-маре» - це все одно, що нагла зупинка серця, стрибок потойбіч цього світу, чи як примусове намацування наосліп дороги до раю і добровільний вихід із пекла водночас. Але ніде, ніхто й ніколи не пояснить вам, чому саме так звучить ця велична музика надглибокого душевного потрясіння. Мабуть, той, хто першим поклав почуту в собі мелодію на струни, зазнав усього, що може зазнати чутлива в житті людина, бо укладав ті звуки в ритм, як у пазуху: і тішився, і плакав, чи, може, тільки схлипував після купелю в них... чи скрикував, як в очищувальній воді морозного потоку.

Лексичні діалектизми у текстах романів письменниці часто служать для реалізації семи 'свій' в опозиції 'свій' : 'чужий' : Не раз і діти падали сторч головою, задивившись на шумливу воду, і худоба ішла на той світ із

дамби, і не одного контрабандиста, або, як кажуть по-тутешньому – *шварцівника*, з того боку пристрелили отам, унизу (СД, 105). *Шварцівник* – контрабандит (СД, 105); Ваші люди кажуть: це дерево зле! ... гналася в небо *осика*. *Тренета* по-тутешньому (Н). Та замислюватися над цим не мали коли ні ті, кому тут пуп різали з діда-прадіда, ні ті, що недавно ввійшли сюди *господарювати*, не питаючи ні в кого ні дозволу, ні згоди (М, 19); Трохи *газдуєш*. Значить не зовсім дурний (СД, 58).

Більшість діалектних лексем розкривають своє значення у контексті і не потребують додаткового тлумачення, наприклад: Інакше біль розшматує її на дрібні *кавалки* (СД, 9), де *кавалок* – шматок; Васюта чогось не носить свого онука в садок в одних штаненятах, а лиш загортає в *коцик* (СД, 5), де *коцик* – невелика ковдра. ... боячись п'яного *вар'ятського* характеру свого господаря (СД, 7), *вар'ятський* – божевільний. Інколи авторка вживає діалектне слово разом із загальнонародним відповідником: Вам *фірами* підводами усього до хати возять з ферми, а я своїм мозолем заробляю (СД, 73).

Окремі діалектні лексеми, характерні для гуцульського говору, авторка сама тлумачить посторінково, подаючи з ремаркою *діалектне*, наприклад: *фертик* – ось так, все (СД, 122); *половик* – яструб (СД, 110), *крішечка* – дрібка (СД, 110), *каламітний* – заводій (СД, 110), *флинькати* – схлипувати (СД, 116), *шпаровитий* – удатливий (СД, 89), *мольфарити* – ворожити, чаклувати (СД, 90), *фалди* – складки (СД, 93), *веремєність* – вагітність (СД, 95), *дріб* – вівці (СД, 96), *чипіти* – бути нахиленим (СД, 97), *слонити* – присипляти (СД, 98), *вадитися* – сваритися, сперечатися (СД, 100), *шляхтувати* – проклинати (СД, 136), *шпаровитий* – винахідливий, метикуватий (СД, 105), *чір* – собача їжа, каша (СД, 58), *кавальчик* – маленький шматочок (СД, 86), *траджувати* – нести, переміщати (СД, 112) та іш. Деякі лексеми є семантичними діалектизмами, оскільки літературній мові чи іншим діалектам вони відомі з іншими значеннями: *хороми* – 1) великий розкішний будинок; 2) діал. сіни (СУМ, XI, 128); *шона* –

діал. 1) Покрівля, накриття на опорах для захисту чого небудь від сонця, дощу (СУМ, XI, 509), 2) сарай (АСЦ) та ін.

Діалектні слова, зафіксовані у прозових творах Марії Матіос, зареєстровані в діалектних словниках, які репрезентують всі суміжні із гуцульським діалекти – буковинські, наддністрянські, закарпатські, а інколи й інші говори української мови: *а бодай тебе шляк трафив* – проклін (ЛЛ, 86); *агій* – вигук, що виражає погорду чи здивування, негативне ставлення до особи або її вчинків (ЛЛ, 49; СБГ, 17; ГГ, 17); *банувати* – тужити, сумувати (ЛЛ, 66; Ш., 47, СБГ, 24; ГГ, 21); *бараболя* – картопля (ЛЛ, 67; Ш., 48; СБГ, 24; ГГ, 21; Он., 45); *бодай* – хоч, хоч би (ЛЛ, 86; ГГ, 27); *віно* – посаг, придане (Б., 57; Он., 130); *газда* – господар (Ш., 100; Б., 79; С., 55; ГГ, 51; Он., 157); *газдівство* – господарство (СБГ, 79; ГГ, 51; Он., 156); *гонор* – честь (СБГ, 71; ГГ, 47); *господарка* – господарство (ЛЛ, 164; Он., 187); *камізелька* – жилет (ЛЛ, 269; Ш., 135; Он., 336); *леда* – ледве, тільки, як тільки (ГГ, 110), ледь-ледь (СБГ, 255); *набуватися* – гостювати, приємно проводити час у гостях (СБГ, 304; ГГ, 128); *набуток* – гостина, забава (ГГ, 128); *най* – нехай (ЛЛ, 378); *ніц* – нічого (ЛЛ, 390; ГГ, 133); *пантрувати* – пильнувати (ЛЛ, 414; ГГ 144; Ш., 193; СБГ., 382); *файка* – люлька (ЛЛ, 576; СБГ, 576); *файно* – гарно, чудово (ЛЛ, 576; Ш., 261; СБГ, 576; ГГ, 194); *фамілія* – родина (ЛЛ, 577; Ш., 261; СБГ, 579; ГГ, 195); *фіранок* – фіранка, занавіска (ЛЛ, 585; СБГ, 591); *хлоп* – мужчина (ЛЛ, 597; Ш., 266) та ін. Всі ці та інші діалектні лексеми допомагають передати колорит гуцульського краю, ментальність гуцулів, показати історію України в її буковинському ареалі.

Використання діалектної лексики у художніх творах сучасності – показник культури авторського стилю. У прозових творах Марії Матіос діалектні слова можуть виконувати функцію прямої номінації, набувати фігурально-образних значень, забезпечувати відповідний регіональний колорит, слугувати засобом мовної характеристики героїв.

Джерела:

СД – Матіос Марія. Солодка Даруся: Видання сьоме. – Львів: ЛА «Піраміда», 2011. – 188 с.

Нв – Матіос Марія. Майже ніколи не навпаки: Вид. 2-ге. – Львів: ЛА «Піраміда», 2008. – 176 с.

М – Матіос Марія. Москалиця. – Львів: ЛА «Піраміда», 2008. – 64 с.

Н - Матіос Марія. Нація: вид. шосте. – Львів: ЛА «Піраміда», 2011. – 256 с.

ГГ – Гуцульські говірки. Короткий словник / Відп. ред. Я. Закревська. – Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. – 232 с.

Березови – Негрич Микола. Скарби гуцульського говору: Березови. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008 (Серія «Діалектологічна скриня»). – 224 с.

СБГ – Словник буковинських говірок. – Чернівці: Рута, 2005. – 688 с.

ЛЛ – Лексикон львівський: поважно і на жарт. – Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009 – 672 с.

Он. – Онишкевич М. Й. Словник бойківських говірок. – К.: Наук. думка, 1984.– Ч. 1: А – Н. – 495 с., Ч. 2: О – Я. – 515 с.

СУМ – Словник української мови: В.11-ти т. – К.: Наук. думка, 1970–1980.– Т. 1–11.

Ш. – Шило Гаврило. Словник наддністрянських говірок. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2008 (Серія «Діалектологічна скриня»). – 288с.

Література

1. Грещук В.В. Семантика гуцульського діалектного слова в словнику «Лексика гуцульського говору в українській художній мові» / В.В. Грещук // Вісник Прикарпатського університету. Філологія. Мовознавство. – Вип. 21 – 22, - Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009. – С. 25 – 28.

2. Дігай Тетяна. Рецензії. – maysterni.com/publication.php.
3. Зеленько А. С. Про деякі функції діалектизмів у мові художньої літератури // *Культура слова*. – Вип.22. – К.: Наукова думка, 1982. – С. 39.
4. Козачук Г. О. Діалектизми в сучасній прозі // *Рідне слово*. – Вип. 5. – К.: Наукова думка, 1971. – С. 52.
5. Колоїз Ж.В. Діалектизми в романі Марії Матіос «Солодка Даруся» / Ж.В. Колоїз // *Філологічні студії науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету: Зб.наук.пр.- Вип.4*. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2010. – С.97 – 116.
6. Мислива Т.А. Діалектизми у жіночій прозі к.ХХ – п.ХХІ ст. (на матеріалі творів Марії Матіос) / Т.А. Мислива // *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови: Зб.наук.пр / Відп. ред. М.Я.Плющ*. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011. – Вип. 8. – С. 269 – 271.
7. Zik.com.ua/ua/news/2007/09/15/90412

Oxana Zelins'ka, Tetiana Tyschenko (Uman)

Expressive potential of dialect vocabulary in the novels of Maria Matios

This article covers lexical and semantic groups of dialect vocabulary used by Maria Matios in her novels “Hardly Ever Otherwise”, “Nation”, “Sweet Darusia” and her story “Moskalitsya”. It’s found out that dialect words can perform the function of direct nomination, obtain figurative and metaphorical meanings, represent proper regional colouring and serve as means of linguistic description of characters in her novels and stories.

Key words: dialect vocabulary, Hutsul words, lexical and semantic groups, stylistic function.